

University of
Stavanger

Eksamen i BIP 190: Bedriftsøkonomi med entreprenørskap

Varighet: 4 timer

Dato: 01. september 2012

Hjelpemidler:

Rentetabeller og bestemt, enkel kalkulator.

Oppgavesettet består av til sammen 9 sider

A. Flervalgsoppgaver (side 2-5)	30%
B. Bedriftsøkonomiske emner (side 6-7)	55%
- Inntekter, kostnader og resultat (side 6)	
- Produktkalkyle (side 6-7)	
- Kostnad – resultat – volumanalyse (side 7)	
C. Forretningsplan/entreprenørskap (side 8)	15%

Svarskjema for flervalgsoppgaver (side 9)

FORDEL TIDEN PÅ OPPGAVENE.

A. FLERVALGSOPPGAVER

30 %

Kun ett alternativ er korrekt. Skriv svarene på eget skjema.

A1. Hva betyr utnyttelse av komparative fortrinn?

- A. At land og individer bør konsentrere seg om det de er best til
- B. At produksjonen bør skje der hvor totale lønnskostnader er lavest
- C. At investeringer bør konsentreres i utviklingsland

A2. Hva er korrekt når det gjelder aksjonærverdimodellen for bedriftens målsetning?

- A. Bedriften er svært opptatt av omdømme og samfunnsansvar
- B. Bedriften skal maksimere den økonomiske avkastningen til sine eiere
- C. Bedriften forneker sitt ansvar for helse, miljø og sikkerhet

A3. Hva mener vi med produktivitet?

- A. Produktivitet dreier seg om tempoet i produksjonen
- B. Produktivitet handler om forholdet mellom produksjon og kvalitet
- C. Produktivitet er produksjonsmengde i forhold til ressursforbruk

A4. Husleiekostnader for en tilvirkningsbedrift er normalt:

- A. Alternativkostnader
- B. Variable kostnader
- C. Faste kostnader

A5. En bedrift har et årlig salg på 20 000 enheter (jevnt fordelt over hele året).

Ordrekostnaden beløper seg til 500 per bestilling, mens lagringskostnaden er 25 per enhet. Hva blir optimal bestillingsmengde?

- A. 200
- B. 894
- C. 850

A6. En måned solgte en bedrift 1100 produktenheter til en pris av 900 kroner. Neste måned økte de prisen til 1080 kr og solgte 957 enheter. Hva er produktets priselastisitet?

- A. 0,65
- B. 1,0
- C. 1,3

A7. Hvordan defineres en vares priselastisitet?

- A. Relativ mengdeendring dividert med relativ prisendring
- B. Relativ mengdeendring dividert med absolutt prisendring
- C. Absolutt mengdeendring dividert med relativ prisendring

A8. "Tidsavgrensningslikningen" eller "lagerloven" lyder som følger

- A. $UB + \text{Anskaffelse} = IB + \text{Forbruk}$
- B. $IB + \text{Anskaffelse} = UB + \text{Forbruk}$
- C. $IB - \text{Anskaffelse} = UB + \text{Forbruk}$

A9. Hva kjennetegner grenseinntekten for en frikonkurransbedrift?

- A. Den faller etter som produksjonsnivået stiger
- B. Den er uavhengig av produksjonsnivået
- C. Den stiger etter som produksjonsnivået stiger

A10. En bedrift har en total kapitalrentabilitet på 9%. Driftsresultat + finansinntekter var i perioden på kr. 1 080 000 og årsresultatet var på kr 810 000. Hva var bedriftens gjennomsnittlige total kapital?

- A. 9 000 000
- B. 10 500 000
- C. 12 000 000

A11. En bedrift har i løpet av et år kjøpt varer på kreditt for kr 1 600 000 (eks. mva). Gjennomsnittlige leverandørgjeld var på kr 200 000. Hva var gjennomsnittlig kredittid?

- A. 8 dager
- B. 36 dager
- C. 45 dager

A12. En bedrift produserer 3 produkter. Arbeidskraft er en flaskehals. Hvilket produkt bør bedriften prioritere for å oppnå størst mulig lønnsomhet?

- A. Produktet med høyest dekningsbidrag pr lønnskroner
- B. Produktet med størst dekningsbidrag pr enhet
- C. Produktet med lavest variable kostnader

A13. En bedrift har gjennomsnittlige kundefordringer på kr 900 000 og et salg inkl mva på kr 7 200 000. Hvor mye reduseres kapitalbindingen i kundefordringer når kredittiden reduseres med 15 dager?

- A. Kr. 100 000
- B. Kr. 200 000
- C. Kr. 300 000

A14. Dersom driftsgiringen er 4%, vil 1% endring i solgt kvantum resultere i 4% endring i

- A. driftsinntekter
- B. variable kostnader
- C. netto fortjeneste

A15. Et anleggsmiddel som har den største kostnadmessige belastningen (verdifall) de første årene burde bruke

- A. lineære avskrivninger
- B. saldo avskrivninger
- C. variable avskrivninger

A16. En virksomhet har en nullpunktsomsetning på kr 10 000 000. Virkelig omsetning utgjør kr 12 500 000. Dekningsgraden er 40%. Hvor stort er overskuddet?

- A. kr 5 000 000
- B. kr 7 500 000
- C. kr 1 000 000

A17. Gitt opplysningene i forrige spørsmål, hvor stor er sikkerhetsmarginen i prosent?

- A. 25%
- B. 20%
- C. 18%

A18. Indirekte tilvirkningskostnader inkluderer

- A. alle direkte materialer, dirkede lønn og administrasjonskostnader
- B. alle tilvirkningskostnader unntatt direkte lønn
- C. alle tilvirkningskostnader unntatt direkte lønn og dirkede materialer

A19. Tilvirkningskostnaden for et produkt er kr 530 basert på et totalt tilvirket kvantum på 10 000 enheter. Dersom det blir tilvirket 9 000 enheter denne måneden, hva kan vi forvente mht tilvirkingskostnaden per enhet:

- A. Den forblir den samme
- B. Den reduseres
- C. Den øker

A20. Etter hvert som antall tilvirkede enheter øker i det relevante kapasitetsintervallet, vil

- A. de variable kostnadene bli konstante
- B. de variable enhetskostnadene øke
- C. de faste kostnadene forbli konstante

A21. En bedrift har i en periode et salgsvolum på 1000 enheter som gir en salgsinntekt på kr 1 000 000. Variable enhetskostnader er kr 700 og de faste enhetskostnadene er kr 320.

Bedriften har fått en forespørsel om å levere 100 enheter til en pris av kr 900. Hvordan vil dette påvirke bedriftens resultat?

- A. Det blir bedre
- B. Det blir dårligere
- C. Det blir uendret

A22. Hvordan kan man registrere en bedrifts vareforbruk i en periode?

- A. Man ser på periodens salg
- B. Man foretar fysisk optelling av varelageret
- C. Man ser på hvor mye som er kjøpt inn i perioden

A23. Hvilken av de nevnte tidsbegreper gir normalt produktet merverdi?

- A. Transporttid?
- B. Kontrolltid?
- C. Foredlingstid?

A24. Opptak av nytt lån innebærer umiddelbart at

- A. gjeld og egenkapital øker like mye
- B. eierdeler og gjeld øker like mye
- C. gjelden øker og alle andre poster forblir uendret

A25. Alternativkostnaden til det å tilvirke en komponent i en fabrikk med ledig kapasitet og hvor det ikke finnes klare alternativer, er

- A. komponentens variable tilvirkningskostnader.
- B. de totale tilvirkningskostnadene for komponenten.
- C. null.

A26. En forretningsplan er

- A. et dokument som beskriver forretningsideen din og hvordan du har tenkt å drive virksomheten.
- B. det samme som internregnskapet.
- C. et dokument som kun skal brukes internt i bedriften.

A27. *Hva legger investorene mest vekt på når de vurderer å gå inn i en nystartet bedrift?*

- A. Bedriftens egne budsjetter
- B. Hvor unik bedriften er
- C. Muligheten for å få den investerte kapitalen tilbake

A28. *Hva legger en bank mest vekt på når den vurderer å gi lån til en nystartet bedrift?*

- A. Sikkerheten
- B. Bedriftens egne budsjetter
- C. Hvor mange produkter man har

A29. *Hvilke krav bør fornuftige målsetninger oppfylle?*

- A. De bør stå i et naturlig forhold til tidligere målsetninger
- B. De bør være lette å nå
- C. De bør kunne tallfestes og tidfestes

A30. *Hvordan kan verdien på et selskap bestemmes?*

- A. Ser på det som er lagt ned i forberedelser i form av tid og penger
- B. Fremtidige resultat/overskudd
- C. Konkurransesituasjonen

B. BEDRIFTSØKONOMISKE EMNER

B1. Inntekter, kostnader og resultat

20 %

Bedriften Bondo ASA er eneleverandør til det norske markedet for et produkt rettet inn mot verkstedsindustrien. Det finnes på det nåværende tidspunkt ingen konkurrerende produkter. Bedriften opererer med følgende kostnads- og inntektsfunksjoner:

$$TK = 0,45x^2 + 29\,160x + 13\,670\,000$$

$$TI = 45\,000x - 0,87x^2$$

- B1.1 Sett opp uttrykket for de totale enhetskostnadene (TEK), grensekostnaden (GK), grenseinntekten (GI) og prisfunksjonen (invers etterspørselsfunksjon).
- B1.2 Hva blir kostnadsoptimal produksjonsmengde og hva blir totale enhetskostnader i kostnadsoptimum?
- B1.3 Vis (analytisk eller grafisk) at GK vil skjære TEK i optimum.
- B1.4 Hva blir bedriftens resultat i vinningsoptimum og hva er salgsprisen her?

B2. Produktkalkyle

15 %

Du har blitt bedt om å gjøre produktkalkyle for en bedrift som selger 18 000 enheter og har følgende kostnader:

Kostnadsart	Avdelinger				Sum kostnader
	Material	Produksjon	Montering	Salg/admin.	
Direkte kostnader:					
Direkte materialer	2 800 000				2 800 000
Direkte lønn		10 500 000	6 250 000		16 750 000
Indirekte kostnader:					
Variable kostnader	250 000	550 000	240 000	1 234 000	2 274 000
Faste kostnader	150 000	200 000	160 000	2 143 000	2 653 000
Beregningsgrunnlag for ind. kostnader	Direkte material forbruk	Direkte lønn i avdelingen	Direkte lønn i avdelingen	Tilvirkningsmerkost solgte varer	

- B2.1 Beregn tilleggssatsene for selvkost- og bidragskalkulasjon.
- B2.2 Hva blir salgsmerkost og hva blir salgsmerkost per enhet? Hva blir selvkost og hva blir selvkost per enhet?

Bedriften har fått forespørsel om de kan levere et parti på 1 800 nye enheter til en nyopprettet kjede i Norge som vil betale kr 930 per enhet. Ordren er en tilleggsordre og vil ikke påvirke bedriftens øvrige salg. For å avgjøre om bedriften bør akseptere ordren har du fått følgende opplysninger om partiet på 1 800 enheter:

Direkte materialer	280 000
Lønnskostnad per time produksjon	220
Lønnskostnad per time montering	160
Forventet antall produksjonstimer	2 500 timer
Forventet antall monteringstimer	1 500 timer

Timelønn er inkl. alle sosiale kostnader.

B2.3 Bør bedriften akseptere ordren? Begrunn svaret.

B3. Kostnad – resultat – volumanalyse

20 %

En bedrift produserer ramme for en sykkelfabrikk, og det siste året gikk ikke så bra. Underskuddet ble på kr 1 000 000. Dekningsgraden var på 25 % og de faste kostnadene utgjorde kr 20 000 000.

- B3.1 Hvor stor var omsetningen siste året?
- B3.2 Hvor stor var nullpunktomsætningen i kroner og hvor stor var sikkerhetsmarginen i kroner og i prosent? Hvordan tolker du sikkerhetsmarginen i dette tilfellet?
- B3.3 Sett opp et dekningsdiagram basert på opplysningene ovenfor. Ta med de variable kostnadene i diagrammet. Merk av i diagrammet: Nullpunktet og sikkerhetsmarginen i kroner og antall enheter. Skraver og merk av underskuddsområdet og overskuddsområdet.

For å forbedre lønnsomheten vurderer bedriften ulike strategiske tiltak

Alternativ 1:

Man forhandler frem en prisøkning på 5 % ovenfor sykkelfabrikken. Det foretas en investering som øker de faste kostnadene til kr 22 000 000 kroner, samtidig som de variable kostnadene kan reduseres med 10 %. Volumet vil ikke bli påvirket ved dette alternativet.

Alternativ 2

Man vurderer å ta opp konkurransen i markedet generelt ved å redusere prisen 10%. Ingen investeringer blir foretatt. Man regner da med at omsatt volum vil øke med 40%.

- B3.4 Hva blir resultatet ved alternativ 1 og alternativ 2. Hvilket alternativ til du råde bedriften å satse på? Svaret skal begrunnes med beregninger.

C. Forretningsplan/entreprenørskap

15 %

Sammen med 2 andre studenter har dere drevet en studentbedrift i snart et år, der styret består av dere 3. I løpet av denne tiden har dere nådd deres omsetningsmål, men resultatet er dårligere enn hva dere forventet.

- C1 Du er blitt bedt om å komme med 3 forslag til hvordan dere kan øke inntjeningen uten at man behøver å øke omsetningen. Begrunn hvorfor du mener disse er de beste forslagene.
- C2 Drøft kort hvilke negative konsekvenser dine forslag kan ha for bedriften.
- C3 På generalforsamlingen skal det nå settes sammen et nytt styre. Redegjør for hvordan du ville sette sammen et nytt styre.

Lykke til!

BIP 190: Bedriftsøkonomi med entreprenørskap

Eksamen, 1. september 2012

University of
Stavanger

SVARSKJEMA FOR FLERVALGSOPPGAVER

Marker riktig svaralternativ med et kryss i rute A, B eller C

	A	B	C
Oppgave A1.	☐	☐	☐
Oppgave A2.	☐	☐	☐
Oppgave A3.	☐	☐	☐
Oppgave A4.	☐	☐	☐
Oppgave A5.	☐	☐	☐
Oppgave A6.	☐	☐	☐
Oppgave A7.	☐	☐	☐
Oppgave A8.	☐	☐	☐
Oppgave A9.	☐	☐	☐
Oppgave A10.	☐	☐	☐
Oppgave A11.	☐	☐	☐
Oppgave A12.	☐	☐	☐
Oppgave A13.	☐	☐	☐
Oppgave A14.	☐	☐	☐
Oppgave A15.	☐	☐	☐
Oppgave A16.	☐	☐	☐
Oppgave A17.	☐	☐	☐
Oppgave A18.	☐	☐	☐
Oppgave A19.	☐	☐	☐
Oppgave A20.	☐	☐	☐
Oppgave A21.	☐	☐	☐
Oppgave A22.	☐	☐	☐
Oppgave A23.	☐	☐	☐
Oppgave A24.	☐	☐	☐
Oppgave A25.	☐	☐	☐
Oppgave A26.	☐	☐	☐
Oppgave A27.	☐	☐	☐
Oppgave A28.	☐	☐	☐
Oppgave A29.	☐	☐	☐
Oppgave A30.	☐	☐	☐